

ИНСТИТУТ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ
КРИТИКЕ И МЕТАКРИТИКЕ

27–28. 11. 2025.

НАУЧНИ СКУП

**СРПСКА КЊИЖЕВНА КРИТИКА
2001–2025: ПОЛОЖАЈ, ДОМЕТИ,
ПЕРСПЕКТИВЕ**

КЊИГА АПСТРАКАТА

Београд, 2025.

Институт за књижевност и уметност, Београд

Одељење за историју српске књижевне критике
и метаcritике

**СРПСКА КЊИЖЕВНА КРИТИКА 2001–2025:
ПОЛОЖАЈ, ДОМЕТИ, ПЕРСПЕКТИВЕ**

НАУЧНИ СКУП

(Београд, 27–28. 11. 2025)

УРЕДНИЦИ СКУПА И КЊИГЕ АПСТРАКАТА

Наташа Дракулић Козић

Јована Јосиповић

Игор Перишић

ПРОГРАМСКИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

др Владан Бајчета,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Наташа Дракулић Козић,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Татјана Јовићевић,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Јована Јосиповић,
Институт за књижевност и уметност, Београд

мр Милица Миланков,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Милица Мустур,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Кристијан Олах,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Игор Перишић,
Институт за књижевност и уметност, Београд

др Снежана Савкић,
Институт за књижевност и уметност, Београд

ПРЕДЛОЖЕНЕ ТЕМЕ СКУПА

- Проблеми типологизације савремене књижевне критике
- Књижевна критика у периодици (књижевни и књижевно-научни часописи)
- Новинска књижевна критика (дневни, недељни листови)
- Телевизијска и радијска књижевна критика (емисије, интервјуи, културне рубрике)
- Књижевна критика на интернету (форуми, блогови, друштвене мреже, подкасти)
- Оцене читалаца (на интернету, на пример на сајту Goodreads)
- Портрети актуелних књижевних критичара (појединачно, групно или компаративно)
- Метакритички поглед на књижевну критику (општи или појединачни – могуће је одабрати једног критичара или конкретну студију)
- Писци као књижевни критичари

- Идеологија у књижевној критици; књижевна критика као израз културне идеологије
- Друштвени ангажман у књижевној критици
- Изазови писања савремене књижевне критике (књижевнокритичке полемике, негативна критика)
- Књижевни наративи у уметничкој критици (филмској, позоришној, музичкој)
- Књижевне теорије XXI века у књижевној критици
- Кључни чиниоци утицаја на савремену књижевну критику (литерарни и ванлитерарни)
- Однос савремене књижевне критике према традицији (књижевној критици у XIX и/или XX веку)
- Књижевна критика у Европи и/или свету (компаратистички угао, важне теоријске студије)
- Криптокритика (уређивачки, приређивачки, антологичарски, рецензентски рад, преводи, традиктолошке теме)

КЊИГА АПСТРАКАТА

Јана М. Алексић

Институт за књижевност и уметност, Београд
tiamataleksic@gmail.com

КРИТИЧКИ ПОСТУПАК И ВРЕДНОСНИ ПОРЕДАК РАДИВОЈА МИКИЋА У ТУМАЧЕЊУ МОДЕРНОГ И САВРЕМЕНОГ СРПСКОГ ПЕСНИШТВА

Радивоје Микић (1950) је у протекле три деценије стекао статус критичке фигуре са широким пољем књижевног утицаја. Не толико као арбитар у оценама савремених књижевних појава унутар домаћег, поприлично сложеног и контроверзног система награђивања, већ као прекаљени читалац и тумач књижевних текстова модерне и савремене књижевности који је иза себе оставио низ значајних студија и чланака, Микић је, заједно са појединим својим савременицима, завредио статус књижевног полезника чије се мишљење уважава чак и у раздобљу ненаклоњеном књижевној критици. Налазећи се најпре на позицији уредника Нолита (1988–1996), а потом и професора на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду, паралелно са тим на месту уредника Народне књиге, а потом и члана Управног одбора Српске књижевне задруге, Микић је прилежно и истрајно пратио развојни лук и поетичка кретања на српској књижевној сцени. Уједно, освртао се и на токове нове српске књижевности, те на остварења модерних класика, од Војислава Илића до Бранка Миљковића, Васка Попе, Александра Ристовића и

других. У сагледавању опсега његовог критичког интересовања неизоставне су и студије посвећене Владану Десници и Ранку Маринковићу, а потом и Радовану Белом Марковићу и Новици Тадићу.

Имајући на уму поузданост Микићевих књижевних процена и анализа, у раду настојимо да расветлимо његов критички поступак, као и критеријуме на којима почива његов естетичко-аксиолошки систем. У фокусу нашег метакритичког занимања налазе се Микићеви радови о српским песницима друге половине 20. и првих деценија 21. века, превасходно у монографијама *Песничка посла* (2008), *Песма и значење* (2013), *Из неизречја у реч* (2017), *Текст иза текста* (2020), *Песничка митологија Љубомира Симовића* (2025), будући да су у тим написима најочигледнији књижевноисторијски резултати и домашаји његових анализа. Управо се у тим текстовима помаља и Микићев зрели профил као критичара од интегритета. Да бисмо додатно проверили наша запажања и увиде, поставићемо их у културно-историјски контекст српске књижевне критике првих деценија 21. века.

Теодора Аћимовић

Филолошки факултет Универзитета у Београду

teodoratosa@gmail.com

ОДНОС САВРЕМЕНЕ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ ПРЕМА ТРАДИЦИЈИ: ДА ЛИ СУ НАМ ПОТРЕБНИ НОВИ *ВИДИЦИ*?

У првих десет година постојања студентског часописа *Видици*, од 1955. до 1965. године, своје прве текстове објављивали су касније доста признати књижевни критичари и писци попут: Данила Киша, Љубомира Симовића, Драгослава Михаиловића, Борислава Пекића, Бранка Миљковића, Предрага Палавестре, Милана Влајчића, Миодрага Павловића, Петра Џацића и бројних других. Прве текстове у овом часопису објавили су и Матија Бећковић и Твртко Куленовић, а поред књижевнотеоријских текстова, песама, есеја и одломака, у наведеном периоду у *Видицима* су студенти објављивали и текстове о филмовима, па је тако и Душан Макавејев неке од својих првих огледа објавио баш у овом часопису. Неопходно је поменути и уметнике који су се окупљали око групе *Медиала*: Виду Јоцић, Љубу Поповића, Драгана Лубарду и друге, чија су дела послужила као илустрација за пажљиво осмишљене странице *Видика*. У том контексту, циљ овог рада није приказивање одавно познате вредности *Видика* на књижевном и ширем културном и друштвеном плану, већ испитивање његових утицаја. Аутор рада планира да на основу првих десет година часописа *Видици*, уз анализу савремене критике и књижевних часописа као што су *Поља*,

као и уз актуелне часописе око којих се окупљају млади данас (*КУШ* и *Облакодер*), провери да ли су и колико *Видици* утицали на развој епохе у којој данас живимо и књижевне критике у њој, те да се запита да ли данас постоји признато гласило које младим људима пружа привилегију да се изразе у својој струци као будући књижевни критичари и историчари књижевности и на који начин је тај израз могућ.

Јелисавета Босанац

Филолошки факултет Универзитета у Београду

bosanac.jelisaveta@gmail.com

**ТОПОСИ 1968. У ПОСТМОДЕРНИСТИЧКОЈ
И САВРЕМЕНОЈ КЊИЖЕВНОЈ/
НОВИНАРСКОЈ (ТЕЛЕВИЗИЈСКОЈ,
РАДИЈСКОЈ, НОВИНСКОЈ) КРИТИЦИ
НА ПРИМЕРУ РОМАНА *ХОДОЧАШЋЕ*
АРСЕНИЈА ЊЕГОВАНА Б. ПЕКИЋА**

Узимајући као полазну тачку компаративне анализе годину 1968. у функцији хронотопа, односно топоса романа *Ходочашће Арсенија Његована* у раду се бавимо односом постмодернистичке и савремене критике настале на тему овог романа, одабиром становишта идеолошког коментарисања догађаја и њихових последица у вези са хронотопом, те психолошког конституисања јунака романа – извесних донкихотовских особина у сукобу са друштвеном стварношћу, као и културолошких особина једне генерације, у контексту заједничког искуства, или антрополошких особина у доменима масовних покрета, односно револуција. С обзиром на актуелност студентских протеста, али и одсуство њихове рефлексije на књижевност у овом тренутку, уз претпоставку да ће је бити као одговор уметности на друштвену стварност, овај рад ће узети у обзир актуелне медијске коментаре као антиципацију књижевних, а с ослонцем на Пекићев дневничко-есејистички текст „Тамо где лозе плачу” који је на исти начин представљао извесно сведочанство, као

и кључ тумачења описаних шездесетосмашких догађаја у *Ходочашћу Арсенија Његована*. Циљ овог рада јесте истраживање условљености друштвених збивања и читања књижевности, односно претпоставка о погодном тлу за ново тумачење романа у светлу нових (или поновљених) човекових искустава – на примеру студентских демонстрација. Рад ће понудити осврт на бројне књижевнокритичке текстове Предрага Палавестре, Петра Пијановића, Јасмине Ахметагић и др.

Лазар Букумировић

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
bukumiroviclazar63@gmail.com

ПОЕТИКА КРИТИКЕ ПРВИХ ПЕСНИЧКИХ КЊИГА

Циљ нашег истраживања био би уочавање специфичних поетичких одлика критичких текстова насталих поводом првих песничких књига. Притом, као корпус послужили би критички текстови о збиркама поезије из едиција намењених првенствено необјављиваним ауторима, попут едиција Прва књига Матице српске, Првенац Студентског културног центра у Крагујевцу или Тимочка лира, публикованих у релевантним књижевним часописима у периоду између 2020. и 2025. године. Као кључна особеност текстова о првим збиркама јавља се покушај критичара да новог аутора смести како у постојеће традицијске токове српског песништва тако и у разуђене поетичке правце савремене поезије. На тај начин, поетика самог аутора бива стављена у други план из иманентног уверења да ће се она у потоњим књигама јасније дефинисати. Такође, у посматраном корпусу текстова приметна је доза биографског приступа, инсистирање на младости аутора, као и претежно афирмативни тон, при чему је указивање на слабости неретко педагошки интонирано. Овим истраживањем, дакле, желимо најпре мапирати рецепцију првих збирки поезије аутора рођених између 1990. и 2001. године, понудити преглед доминантних приступа при њиховом вредновању и, најзад, контекстуализовати критичке текстове о првим песничким књигама у шири корпус савремене књижевне критике.

Јасмина Врбавац
Радио-телевизија Србије
jvrbavac@gmail.com

ИЗМЕНА КОДА, ПОСЕБНОСТИ И ДОМЕТИ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ ПИСАНЕ ЗА ТЕЛЕВИЗИЈСКИ МЕДИЈ

Представљање књиге на телевизији може бити један од ризичнијих подухвата са крајње неизвесним резултатом. Кључна околност која отежава рецепцију књижевне критике тиче се природе два потпуно супротстављена медија, на замишљеној линији која означава њихов хронолошки развој али и њихове супституционе, онтолошке и феноменолошке одлике: књиге као писаног, тј. штампаног медија чија се значења и смислови могу пронаћи искључиво у сфери апстракције и с друге стране, телевизијског израза који се ослања пре свега на слику, а мање на изговорену реч. Превођење језичког кода у визуелни је могуће само на плану интердисциплинарног прожимања различитих дискурса који шире асоцијативно поље. Могућност недостатне или неадекватне рецепције потенцирана је заводљившћу слике као одређујућег кода телевизијског медија и потенцијалним разнородним тумачењем визуелног садржаја супротстављеног већ постојећем широком спектру тумачења књижевног дела. Овај рад ће се бавити указивањем на ограничења која намеће природа језика/кода визуелног медија када је реч о презентацији књижевнокритичког текста на екрану и могућностима њиховог превазилажења.

Луна Градиншћак
самостални истраживач
lunagradin@gmail.com

ДЕЛО БРАНКА МИЉКОВИЋА ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ КРИТИКЕ – РАЗМАТРАЊЕ ПОЛОЖАЈА И УТИЦАЈА КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ 21. ВЕКА

Дело песника Бранка Миљковића сматра се једним од најсложенијих, као и криптографски најзатворенијих у српској књижевности XX века. Као критичар, есејиста и песник привлачио је пажњу аналитичарима свог времена, али је излагањем његових *Сабраних дела* (2015–2019) по други пут, тачније, шестом, књижевнокритички одређеном књигом под називом *Критика поезије*, показано да је стручну процену његовог дела неопходно спроводити и из новог, нама ближе позиционираног угла. Иако утврђена меродавност одређеног дела превазилази проток времена, потребно је и да та вредност задржи разумевање свог значаја у друштвеном и културном миљеу, филтрирајући се кроз нове, другачије параметре разумевања друштвених концепата и културолошких идеја, чему доприноси критичка процена, она поткрепљена релевантним знањем. Критиком поезије наставља се осигуравање позиције Бранка Миљковића као истакнутог и актуелног писца: радови у књизи подељени су у четири целине, „Прикази”, „Расправе”, „Огледи” и „Тумачења”, при чему критичка расправа није искључила анализе Миљковићевог дела из времена његовог стварања, преко којих се даље укључила у савремену процену његовог стваралаштва. Рад има за циљ да херменеутичком и интерпретативном методом

анализира кључне тачке проучавања савремене критике на делу Бранка Миљковића на основу поменуте књиге (узимајући из ње у обзир критичке радове написане у 21. веку), при чему ће се дати један поглед на положај и утицај књижевне критике у даљем периоду.

Ана Марија Грбић Станојевић

самостални истраживач

anamarijagrbc@gmx.com

НЕГАТИВНИ РЕЗОН: РЕЦЕПЦИЈА СРПСКИХ КЛАСИКА НА ПЛАТФОРМИ ГУДРИДС – АНДРИЋ И КИШ

Рад се бави анализом савремене читалачке рецепције књижевних дела Иве Андрића и Данила Киша на дигиталној платформи Гудридс, са фокусом на рецензије уз које је додељена најнижа оцена (једна звездица). Обухваћени су сви романи и приповедачке збирке два аутора, чија су дела, у контексту домаће књижевности, најзаступљенија на поменутој платформи: највише пута оцењена и коментарисана. Аналитички фокус усмерен је на начин на који се вербализује „негативни резон” дигиталног двадесет и првог века у сусрету са канонским вредносним оквиром двадесетог века. Коришћењем теоријских оквира рецепцијске естетике, дигиталне херменеутике и студија канона, истражује се како се традиционални модели интерпретације деконструирају пред спонтаном, неретко идеолошки и афективно обојеном критиком анонимних корисника интернета. Савремени читалац оцењује ауторе двадесетог века на основу савремених друштвених и идеолошких тенденција, што мења саму природу књижевне критике и процес вредновања књига у дигиталном добу. Рад настоји да прикаже Гудридс као парадигматско поље демократизоване читалачке евалуације у условима технокултурног премештања књижевног и критичарског ауторитета.

Марија Грујић

Институт за књижевност и уметност, Београд
marija.grujic345@gmail.com

ФИЛМСКА И КЊИЖЕВНА КРИТИКА О АУТОРИМА ПРАШКЕ ШКОЛЕ

Тема овог рада су одједи филмског и књижевног рада аутора чувене Прашке школе филма из периода њиховог позног рада смештоног у прве две декаде ХХI века. Петорица славних уметника (Рајко Грлић, Горан Марковић, Срђан Карановић, Лордан Зафрановић и Горан Паскаљевић), обележили су културни живот на Балкану седамдесетих, осамдесетих и деведесетих година двадесетог века, али су њихови уметнички утицаји, у смислу сумирања свих претходних животних и уметничких искустава, пронашли своје закључне акорде и у протекле две и по деценије двадесет и првог века. У јавности препознати као филмски и телевизијски режисери, сценаристи, писци и књижевници, ови аутори су у периоду након 2000. године наставили да на особен начин утичу на културну сцену како на ширем простору Балкана, тако и у карактеристичним оквирима културне сцене у Србији. Овај рад покушава да, на један, у великој мери, пионирски начин, учини корак у правцу синтезе критичких осврта на стваралаштво ове групе уметника у претходних двадесет и пет година, превасходно у културној јавности у Србији, али и у другим релевантним контекстима.

Наташа Дракулић Козић

Институт за књижевност и уметност, Београд
natdrakulic@gmail.com

КЊИЖЕВНА КРИТИКА У ЧАСОПИСУ *ПОЉА* ОД 2001. ДО 2025. ГОДИНЕ

Доласком Алена Бешића на место главног уредника *Поља* овај часопис добија рубрику *Размена дарова* у оквиру које се публикују искључиво прикази књига. Корпус истраживања обухвата сва годишта публикована током XXI века, при чему је примаран фокус пажње усмерен на период од краја 2007. (бр. 448 за новембар–децембар) до краја 2025. године, зато што у назначеном временском распону књижевна критика заузима важно место у *Пољима*, а што се огледа у квантитету и квалитету текстова које потписују истакнути аутори, како из академске заједнице тако и из света критике и књижевности. Уреднички програм осмишљен је тако да предност даје оним приказима који су на високом стилском нивоу, са развијеним аналитичко-синтетичким апаратом, јасном аргументацијом и прецизно изнетим ставовима у погледу валоризације. Циљ рада јесте да сагледа статус књижевне критике у оквирима овог часописа, уз осврт на српску периодику уопште, ограничавајући се при томе на последњих двадесет пет година, затим да одреди основне њене карактеристике и тенденције.

Урош Ђурковић

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић
uros.durkovic@gmail.com

САВРЕМЕНА СРПСКА КЊИЖЕВНА КРИТИКА НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА: СЛУЧАЈ ГУДРИДС (GOODREADS)

Гудридс (Goodreads) је друштвена мрежа за библиофиле, са тренутно највећим бројем активних корисника на свету. Као апликација каталогског типа (social cataloging application), првенствено је намењена успостављању базе података и прављења евиденције читања, како би се створио систем препорука. Заинтересовани корисник би тако, на основу прочитаних публикација, могао доћи до нових читалачких одабира, сродних његовој листи. Уз остављање оцена и прављења спискова, најприсутнији облик комуникације на Гудридсу је писање осврта и приказа. Српска Гудридс заједница је изузетно жива, разнолика и поседује неколико истакнутих критичких гласова који пажљиво прате савремену књижевност. Корисници сајта, штавише, имају већу препознатљивост и разрађенији критички апарат од неких аутора који се оглашавају у традиционалним медијима. С обзиром на то, у овом раду ће бити дат најпре преглед основних одлика ове платформе, а затим ће се дати осврт на рад најактивнијих корисника сајта. Овај пресек биће начињен на основу листе најуспешнијих корисника која ће бити формирана у односу на три критеријума: корисници који имају највише пратилаца, највише свиђања и они који су написали

највише приказа. Наведени критеријум биће укрштен и са вредновањем самих текстова, те ће се посебна пажња посветити особеностима писања одабраних корисника. У раду ће се, такође, проблематизовати појам демократизације књижевне критике у односу на нове форме комуникације на интернету, уз покушај да се критичка свест афирмише на неочекиваном месту. Неки од одабраних корисника о којима ће се подробније писати су: Бродоломи, Тијана, Момчило Жунић, Ратко Радета, Бепина Врагец, Weltschmerz, Безимена књижевна задруга, endrju, Вук Вучковић, НиПоБабуНиПоПесми, Иван Велисављевић, Puella Sole, Бојан Гачић, Борис Лакетић, Милена, Павле. Тамо где је то могуће, односно, где постоји одобрење аутора, биће откривен идентитет неких корисника.

Александра Жежељ

Метрополитан Универзитет у Београду
aleksandra.zezelj@gmail.com

ДИСИДЕНТСКА ФЕМИНИСТИЧКА КРИТИКА: КАМИЛ ПАЉА О СЕКСУ(АЛНОСТИ) У КЊИЖЕВНОСТИ, УМЕТНОСТИ И КУЛТУРИ

Рад представља метаакритички поглед на разуђе-ну критику Камил Паље (Camille Paglia, 1947), једне од најутицајнијих америчких интелектуалки нашег доба, превасходно кроз призму њених погледа на сексуалност у књижевности, уметности и култури. Есејистичке књиге Камил Паље објављене у 21. веку (*Break, Blow, Burn*, 2005; *Glittering Images: A Journey Through Art from Egypt to Star Wars*, 2012; *Free Women, Free Men: Sex, Gender, Feminism*, 2017; *Provocations: Collected Essays on Art, Feminism, Politics, Sex, and Education*, 2018), које се не одричу ставова изнетих у онима из деведесетих година 20. века (*Sexual Personae: Art and Decadence from Nefertiti to Emily Dickinson*, 1990; *Sex, Art and American Culture: Essays*, 1992), незаобилазно су штиво савремене „ангажоване” мисли. Подједнако се супротстављајући либералним и конзервативним идеологијама, *gender* студијама с предзнаком перформативности или биолошког детерминизма, као и низу феминистичких и постструктуралистичких теорија, Камил Паља своју „дисидентску” / „pornoграфску” / „паганску” позицију темељи на слободном говору који задире дубоко у „екстреме људске емоције без које велика уметност не постоји”. Њен тзв. *pro-sex*

libertarian феминизам заокупљен је сексуалним митовима књижевности, уметности и религије из перспективе не само критике у ужем смислу, већ и укрштаја естетике, историје, друштвене психологије, филозофије, антропологије, науке и поп културе, те као такав скреће пажњу на важност проучавања органског, сензуалног и визуелног, али и пуританског наслеђа посве комплексног савременог живота.

Павле Зељић

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
pavle.zeljic2@gmail.com

**ПАНДЕМОНИЈУМ ТРАНЗИЦИЈЕ:
ПОСЛЕДЊА ДЕЦЕНИЈА СТВАРАЛАШТВА
НОВИЦЕ ТАДИЋА (2001–2011)
У КЊИЖЕВНОЈ КРИТИЦИ**

У оквиру историје савременије српске књижевности, песништву Новице Тадића посвећен је необично велик корпус есејистичких, критичких, али и научних осврта, укључујући ту и монографије и зборнике, чиме се овај песник брзо афирмисао као један од кључних у последњим деценијама. Полазишна теза истраживања јесте да се одређене поетичке и идејне константе Новице Тадића развијају у потпуности тек у односу на процес транзиције и постхуманистичко друштво, чију је поетичку дефиницију, према суду критичара, Тадић пружио у убедљивом облику. Када је реч о опсегу истраживања, у раду ћемо се бавити избором значајних критичких приказа поменутог периода Тадићевог стваралаштва, објављених у периодици или збиркама есеја, са циљем покушаја расветљавања не само песничких вредности које критичари/критичарке препознају, већ и – у односу на поетичке одлике које учесталије побуђују пажњу – развоја критичке самосвести савременијих аутора, која се одликује специфичним културолошким и антрополошким гледиштима.

Татјана Н. Јовићевић

Институт за књижевност и уметност, Београд

tbjovicevic@gmail.com

СТВАРАЊЕ (ПРВОГ) ПЕСНИКА – У ПОЧЕТКУ, ДОЦНИЈЕ, ДАНАС: ЧИТАЊЕ БРАНКА РАДИЧЕВИЋА И ПИСАЊЕ ЊЕГОВЕ ПОЕТСКЕ СУДБИНЕ У АКАДЕМСКОЈ КРИТИЦИ

Рад ће се бавити интерпретацијама поезије Бранка Радичевића у распону од филолошке традиције и њених модификација (С. Новаковић, С. Вуловић), преко критичарских опуса Ј. Скерлића и П. Поповића почетком прошлог, до радова аутора из академских редова почетком овог века (Д. Иванић, Н. Николић, С. Владушић). Уз разматрање критичарских методологија и њихових интерпретативних резултата, у рад ће бити укључен осврт на промене у ванакадемској рецепцији Бранкове поезије и трансформације читалачких сензибилитета, односно њихове интеракције са академским приступима.

Јована Јосиповић

Институт за књижевност и уметност, Београд

jovanajo90@gmail.com

ОД ПРАКОСОВА ДО ПОЛИТИЧКОГ МИТА И НАТРАГ – КОСОВСКА ЕПСКА ЛЕГЕНДА У КРИТИЦИ 21. ВЕКА

Књижевнокритичка рецепција косовског мита односно косовске епске легенде у 21. веку, може се сагледати у неколико праваца. Док се епоха отвара студијом *Пракосово* Александра Ломе, где се мит смешта у наднационалне, односно индоевропске категорије (што је заправо врхунац ауторових промишљања насталих у претходном веку), у наредним годинама ће се, као битна, јавити струја која проиходи из процеса успостављања демократских начела и околности (мултикултуралност, толеранција, једнакост). Према тим тумачењима, косовска епска легенда делује и важи на један начин у околностима кастинског система, док у демократском друштву рађа насиље и бива означена као политички мит. У оквиру те струје, анализираће се студије покренуте у едицији 20. век, као и шире деловање колумне (и портала) Бетон. Универзално схваћеном (пра)косовском миту, ту се супротставља група тумачења да он настаје тек у 19. веку са идејом стварања нација кроз конструисање одговарајуће „фигуре непријатеља”. Коначно, епоха се затвара штампањем студија које теже идеолошки неутралном и пре свега књижевноисторијском сагледавању косовске легенде (Н. Љубинковић; Б. Сувајцић), као и новом студијом А. Ломе која заокружује и разгранаву у *Пракосову* изнета тумачења и методолошке поставке.

Милош Јоцић

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
miloshjocic@ff.uns.ac.rs

РЕТОРИКА *BOOKTOK* КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ

Booktok, незванична заједница аутора, критичара и других твораца књижевног садржаја на друштвеној мрежи *Tiktok*, до 2025. године акумулирала је 370 милијарди прегледа и преко 50 милиона појединачних снимака, поставши на тај начин највећа књижевна заједница у историји писане речи. Садржај ових кратких видео-снимака обухвата различите теме: од књижевно-популарних садржаја до књижевне критике и академског бављења одређеним темама из књижевне теорије или историје.

У овом прегледно-теоријском раду анализираћемо реторику *Booktok* књижевне критике у свету, као и на примеру српскојезичког садржаја. Рад ће се бавити темама, приступима, поступцима, реторским и аудио-визуелним алатима књижевне критике у видео-садржајима кратке форме у покушају да одговоримо на два најважнија питања: 1) Који су нови поступци и технике оваквог вида вишемедијске књижевне критике у односу на традиционалну, писану; 2) Да ли *Booktok* критика може – и на који начин – представљати легитимну књижевну критику, а не само забављачки садржај подређен алгоритму друштвених мрежа.

Милош Ковачевић

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу

mkovacevic31@gmail.com

ЛИНГВОСТИЛИСТИЧКА КРИТИКА У XXI ВЕКУ

Лингвостилистичка критика наслеђе је XX века. За разлику од хрватске књижевности, у којој је у првим десетлећима друге половине XX века, захваљујући познатој Загребачкој стилистичкој школи, била врло раширена, у српској књижевности лингвостилистичка, а заправо књижеволингвистичка, критика књижевних дела била је дубоко у сенци других типова критика, без обзира на то што су њени представници – а то су пре свега Драгиша Живковић и Новица Петковић – били међу водећим српским књижевним критичарима и теоретичарима.

Пошто је лингвиста стилистичара било веома мало, није ни чудо што се лингвистички приноси лингвостилистичкој критици књижевних текстова јављају тек у трагови-ма. Али је зато прва четвртина XXI века, са инаугурацијом интегралне као лингвистичко-књижевне стилистике, била веома плодан период лингвостилистичке критике. Критеријуми интегралне стилистике примењивани су у анализи великог броја како актуелних тако и књижевних дела из претходних периода, али и читавих књижевних (поетских или прозних) опуса појединих писаца. Једном речју, лингвостилистичка критика доживела је процват у XXI веку.

Осветљавање карактеристика те критике основни је предмет анализе овога нашега рада.

Јелена Марићевић Балаћ

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
mitojelija@gmail.com

КРИТИЧКО ЧИТАЊЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ 21. ВЕКА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ

Рад представља синтезу досадашњег седмогодишњег искуства држања изборних предмета Критичко читање српске поезије 21. века и Критичко читање српске прозе 21. века при Одсеку за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду. Примена одређених постулата теорије књижевне критике на читање најсавременијих дела српске књижевности показује њихову актуелност и практичност, а даје сасвим солидне резултате када се има у виду вредносна провера. За писање критичких текстова неопходно је позиционирати дело у контексту опуса аутора и епохе, затим српске књижевне традиције и евентуалних оквира европске/светске књижевности. Потребно је указати на стилске, структуралне, поетичке карактеристике одређене књиге, а наслов критичког текста требало би да буде колико атрактиван толико и прецизна синегдоха која је кадра да покрије најважније одлике књиге којој се приступа. Критичар би требало да има осећај за синтезу, а његов посао утолико је сложенији од приступа неком појединачном аспекту при писању научног рада. Циљ рада је да се понуди „еклектичан пример” (Сретен Марић) при критичком приступу делима српске књижевности 21. века, што би уједно био и најодговорнији и најаргументованији начин да се иоле објективно представи нека књига.

Милица Р. Миланков

Институт за књижевност и уметност, Београд
milica.milankov00@gmail.com

ПИКТУРАЛНА КРИТИЧКА ПОЕТИКА АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВА

У излагању ћемо настојати да пружимо метакритичку анализу једног аспекта текста Александра Јеркова „Заморена омладина српска: од поетике раздора до сентимента нежности и блискости у поезији Милоша Црњанског”, објављеног у зборнику *Дани Милоша Црњанског: Стогодишњица „Лирике Итаке”* (ур. Слободан Владушић, Матица српска, УГ Суматра, Нови Сад, 2020). Полазећи од екфрастичких и пиктуралних квалитета поезије Милоша Црњанског, аутор на неколико места у тексту пиктуралним језиком проткива и сопствени, критички дискурс. Пиктурална критичка поетика Александра Јеркова завређује нарочиту пажњу јер аутор специфичним језиком своје критике не проговара само о пиктуралним аспектима поезије Црњанског, него суштински и о „раздору” и „нежности и блискости” из наслова студије. На тај начин се сугерише снага пиктуралног језика критике да подупре аргументацијски ток тумачења. Јерковљевој пиктуралној критичкој поетици, имплицитно надовезаној на дугу критичку традицију богату честим поређењима књижевних остварења с другим, нарочито визуелним уметностима, прилазимо из перспективе различитих теоријских поставки које транспонујемо на план тумачења критичког дискурса. Међу њима су теорије екфразе, пиктуралности и уопште интермедиијалности или интерартизма – појма на који сâм Јерков скреће нарочиту пажњу.

Марина Миливојевић Мађарев

Академија уметности Универзитета у Новом Саду

marinamadjarev@yahoo.com

ПОЗОРИШНЕ КРИТИКЕ И ПРЕВЛАДАВАЊЕ ИЗВОЂАЧКОГ ТЕКСТА НАД ДРАМСКИМ ТЕКСТОМ У САВРЕМЕНОМ ПОЗОРИШТУ

Тема овог рада је позоришна критика у времену када се у нашем драмском позоришту уместо драма све чешће изводе текстови писани за позориште. Драмски текст је писан као аутономно књижевно дело са циљем да оно не буде само читано већ пре свега изведено у позоришту. Но, драмско дело не зависи од конкретног извођења и може бити (чак је и пожељно) извођено више пута и интерпретирано на више различитих начина. На тај начин драмско дело „надживљава” позоришну представу и постаје живо сведочанство о свом времену, а његово поновно извођење у другачијем историјском контексту је основ континуитета досадашње позоришне културе. Овакав однос према драмском тексту има утемељење у тзв. аристотеловској драмској теорији чија је пажња више усмерена ка драми него ка извођењу.

Оваквом приступу супротставља се савремена тзв. неаристотеловска теорија која предност даје извођењу. Извођачки текст (текст представе) није аутономан – он је писан за конкретно извођење, врло често је резултат колективног, процесног рада (драматурга, глумца и редитеља, или редитеља заједно са драматургом, или чак редитеља самог). Може се заснивати на документарним материјалима, причама чланова групе (*devising theatre*),

прозном делу, или чак више различитих дела. Текст представе не „надживљава” своју представу и не тумачи се ван контекста конкретне представе. Све чешће извођење текста представе уместо драме прихваћено је од стране наших позоришних критичара који теоријско упориште проналазе у делима Ханс-Тис Лемана и Ерике Фишер-Лихте. С друге стране, чак и када поједини драмски писци и списатељице пишу драме, те драме по својој структури (доминација епског над драмским, монолога над дијалогом) више личе на савремене текстове представе него на класичне драмске текстове и неретко деле судбину текстова представе – ретко, ако икада, доживе друго извођење. Тенденција писања оваквих драма је подржана од савремене критике и има подршку у одређеним делима из домена театрологије.

Дакле, сведочимо превладавању текста представе над класичном драмом у савременом позоришту. Поставља се питање какав став о томе треба да има позоришна критика. Да ли треба само да констатује и описује стање или да заговара другачије естетске вредности и може ли савремена критика „породити” ново теоријско промишљање односа драме и позоришта.

Соња Миловановић

Радио-телевизија Србије

sonjakovljanic@googlemail.com

СТИЛИСТИКА VS. КЊИЖЕВНА КРИТИКА У 21. ВЕКУ

Полазећи од статуса стилистике као дисциплине на размеђи науке о језику и науке о књижевности, у раду се најпре даје краћи осврт на дотицаје и разлике између стилистике и књижевне критике. Потом се, с обзиром на савремене методе стилистике текста и текстлингвистике, разматра колико су ове две дисциплине комплементарне данас. Полазна хипотеза је да ниједна врста критике, било академска било новинска, не може да донесе ваљан књижевнокритички суд уколико не уважава стил као интегрални феномен, што значи и спољашњи и унутрашњи стил дела (Кајзер). Такође, намера је да се укаже на то како стилистика није искључиво дескриптивна метода, већ, с обзиром на флексибилности самог појма стил, и херменеутичка дисциплина. У том смислу она је најближа виду интерпретативне критике.

Јелена С. Младеновић

Филозофски факултет Универзитета у Нишу

jelena.mladenovic@filfak.ni.ac.rs

**ЈЕДНА КЊИЖЕВНОКРИТИЧКА ПОЛЕМИКА:
АЛЕКСАНДАР ЈЕРКОВ И ТЕОФИЛ ПАНЧИЋ
ПОВОДОМ РОМАНА *СИТНИЧАРНИЦА*
„КОД СРЕЋНЕ РУКЕ” ГОРАНА ПЕТРОВИЋА**

Објављивање романа *Ситничарница „Код срећне руке”* Горана Петровића 2000. године, имало је значајног одјека у српској књижевној критици, на шта указује и књижевнокритичка полемика која се на страницама недељника *Време* одвијала почетком 2001. године између Теофила Панчића и Александра Јеркова. У раду ћемо проучити овај пример „уметности противљења” као израза интелектуалне критичке активности и непосредне ангажованости у јавном и културном животу двојице критичара. Анализа текстова у којима обојица аутора пишу луцидно и духовито, користећи бритке језичке формулације и склоност ка сарказму, а поводом књижевног дела Горана Петровића, указаће на њихове естетске и идеолошке перспективе. На крају, уочићемо и шта полемика, кроз негативне и афирмативне коментаре, доноси самом роману у контексту његове књижевнокритичке рецепције и валоризације.

Ленка Настасић

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду
lenanastasic@gmail.com

ПОЕТИКА КРИТИКЕ ПРИРЕЂЕНИХ ИЗДАЊА СТАРИЈЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

У раду се разматра писање научне критике приређених издања српске књижевности XVIII и прве половине XIX века. Имајући у виду да епоху барока у великој мери обележава повратак на рукописну књижевност, као и да приређивање дела из области старије српске књижевности неретко подразумева извођење писца и његовог остварења из сенке заборавља, поставља се питање како писати критику таквих издања? Књижевна публика XXI века веома је далеко од изворног, претпостављеног реципијента, што се одражава и на писање критике. Стога, предмет рада биће мапирање поетичких константи критичких текстова насталих поводом приређених издања, са фокусом на прилоге у *Доситејевој врту* и *Летопису Матице српске*. Кључне особине ових критичких текстова оформљене су као одговори на питања важности поновног објављивања дела, чему следи разматрање дотадашње рецепције, као и уклапање дела у научна интересовања приређивача, те се најмање пажње посвећује поетичким одликама самог остварења, чиме се формира посебан вид критике.

Марија Ненезић

Радио-телевизија Србије

maneriya305@gmail.com

ИДЕНТИТЕТ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ У ЕРИ ВИЗУЕЛНИХ МЕДИЈА (ТВ И РАДИЈСКА КЊИЖЕВНА КРИТИКА)

Посредством примера различитих ТВ формата, излагање ће се усредсредити на статус књижевне критике у телевизијском медију а онда и на питање могуће промене њеног идентитетског ослоња. Књижевна критика као метод вредновања једног текста са књижевнотеоријског аспекта, у контексту телевизије као визуелног медија, задржава али истовремено и мења свој значењски потенцијал уважавајући потенцијал слике и визуелне представе текста. Опстаје вредносни суд који у основи има књижевнотеоријску аргументацију, али облик његовог исказа уноси један нови аспект у природу те критике, па се поставља питање, не мења ли књижевна критика у том случају свој идентитет и како. Зашто је могуће говорити о књижевној критици у форми интервјуа, како се реч идентификује са сликом (у случају ТВ прилога) и у том процесу мења, како тај процес утиче на однос аутор критике/ реципијент и како принцип сажимања може произвести максимални семантички резултат? Како све наведено у различитим телевизијским форматима утиче на статус такве књижевне критике у јавном простору?

Ненад Николић

Филолошки факултет Универзитета у Београду
nenad.nikolic.filoloski@gmail.com

ИМА ЛИ ТЕКСТА БЕЗ ПАПИРА?

Насловљавајући реферат инспирисан стрипом Стива Бела *У академској забрани...* (1992), у којем су однос Жака Дериде према тексту и британске критике према деконструкцији иронично приказани, питања која у вези са статусом текста књижевне критике у XXI веку вреди најпре поставити показују, са једне стране, парадигматску промену у односу на последњу четвртину XX века повратком текста стабилнијим и одређенијим значењима, док је, са друге стране, интернет учинио да текст књижевне критике и његово значење у целини књижевне културе постану нестабилнији. Друга половина XX века донела је уверење да је све текст, а данас се треба запитати како хипертекст, укидањем фиксирања текста на папиру, утиче на способност памћења прошлости. У реферату ће се промена настала сељењем књижевне критике из штампаних медија на интернет анализирати у широком распону питања: од психолошког односа аутора према написаном, преко (не)постојања уредничке одлуке, до библиотечког (не)архивирања и дигиталних репозиторијума.

Александра Пауновић

Институт за књижевност и уметност, Београд
ale.paunovic@gmail.com

**ПОЛЕМИКА, (ПОСТ)ХЕРМЕНЕУТИЧКА
БОРБА ЗА ДУШУ ТЕКСТА:
ЗОРАН МИЛУТИНОВИЋ У КОНТЕКСТУ
АНДРИЋОЛОШКИХ СТУДИЈА 21. ВЕКА**

Разматрајући допринос Зорана Милутиновића савременој рецепцији дела И. Андрића на српском и (пост)југословенском културном простору, посебно у студијама *Битка за прошлост* (2018) и *Фантом у библиотеци* (2020), сагледавамо херменеутички и постхерменеутички опсег полемичког тона његових расправа, обликован као засебно методолошко-интерпретативно оруђе и дискурзивни тоналитет. Односно, како је разумевање прошлости (са)конституисано као будућност књижевног текста, у раду настојимо да одговоримо колико се полемички тон Милутиновићевих анализа опире диктатурама смисла, те да ли се у разноликим линијама измицања формира суверено место читања Андрићевог опуса.

Игор Перишић

Институт за књижевност и уметност, Београд
perisigor@gmail.com

ДУХ САМОПОРИЦАЊА МИЛА ЛОМПАРА КАО НАЈУТИЦАЈНИЈА КЊИГА СРПСКЕ КУЛТУРОЛОШКЕ КРИТИКЕ У 21. ВЕКУ

У излагању ће се најпре проблематизовати основна типолошка питања у проучавању историје српске књижевне критике у 21. веку. С тим у вези, биће оцртана извесна књижевнонаучна парадигма у опусу Мила Ломпара. Уследиће затим покушај одређења појма културолошке критике на основу његове студије *Дух самопорицања* (прво издање 2011).

Ова студија доживела је 14 издања, и штампана је до данас у укупном тиражу од 9.400 примерака, што ниједна друга књига претежно књижевнонаучног аутора није досегнула у 21. веку. Поред ове чињенице, о утицајности Ломпарове расправе говори прегршт како изразито полемичке тако и изузетно благонаклоне рецепције. Природа културолошке критике биће пре свега осветљена на примеру ауторове критичке анализе *Философије паланке* (1969) Радомира Константиновића – чији је утицај а следствено и тираж у 21. веку такође велики – а делимично и другим примерима који илуструју „неуралгичне тачке” српске културе и природу српских културних образаца.

С друге стране, у повратку на теоријско-типолошку оптику, проблематизоваће се однос примарно књижевне и културолошке критике (или културно-идеолошке полеми-

ке односно културно-политичке есејистике), како би се у том фокусу размотрило Ломпарово „прекорачење рампе” и утицај на јавност ширу од оне књижевне, тј. направиће се осврт на положај, перспективе и домете иманентистичких и контекстуалистичких врста књижевне критике у српској култури 21. века.

Арсен Петровић

Филолошки факултет Универзитета у Београду

arsenp90@gmail.com

НИКОЛА МИЛОШЕВИЋ У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОЈ КРИТИЦИ И МЕТАКРИТИЦИ XXI ВЕКА

Након кратког подсећања на неколико кључних биографских података, утицајних идеја као и на оригинални критички и мета­критички метод Николе Милошевића, у реферату ће бити речи о утицају који имају његове књи­жевнокритичке идеје, оцене (како канонских тако и њему савремених аутора) и теме које је у проучавање књи­жевности увео. Главни део излагања замишљен је као осврт на књиге, зборнике и грађу у периодици, написане у XXI веку, а које или на мета­критички начин проблематизују његове оцене и метод, или кроз призму обележену Ми­лошевићевом књижевном мишљу посматрају феномене књижевне историје. Најзад, на крају излагања ћемо покушати да прецизније одредимо место и значај Николе Милошевића у савременој критици и мета­критици, а с обзи­ром на многе промене које су настале од времена када је он био компетентни медијатор између читаоца и писца.

Дуња Пешут

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

dunja.pesut@gmail.com

КРИТИКА О РОМАНИМА ДОБИТНИЦИМА НИН-ОВЕ НАГРАДЕ ОД ПОЧЕТКА ДРУГЕ ДЕЦЕНИЈЕ 21. ВЕКА У КЊИЖЕВНИМ ЧАСОПИСИМА И НА ИНТЕРНЕТ ПЛАТФОРМАМА ПОСВЕЋЕНИМ КЊИЖЕВНОСТИ

У раду ћемо покушати да прикажемо како су романи, добитници НИН-ове награде у периоду од почетка друге деценије 21. века, представљени у академској књижевној критици, а како на Инстаграм страницама, те Јутјуб каналима посвећеним књижевности. Како је уручење НИН-ове награде књижевни догађај за који је заинтересована и шира јавност, ови ће романи послужити да уочимо везе између књижевне критике у књижевним часописима и оне која се пише на наведеним интернет платформама. Да ли међу њима постоји дијалог који се рађањем књижевне критике у српској књижевности неговао? Колико су ове две књижевне стварности упућене једна на другу и да ли су методе којима се служе у тумачењу књижевног текста једнаке? Сагледаћемо и које проблеме, теме и поетичке елементе издваја једна, а које друга заједница књижевних критичара. Размотрићемо и временску дистанцу у односу на коју настају критике на ове романе, а од тренутка додељивања награде и тиме покушати да утврдимо колико траје заинтересованост за ова дела, а самим тим и утицај на потенцијалне читаоце.

Снежана Савкић

Институт за књижевност и уметност, Београд
snezadas@gmail.com

АКАДЕМСКА РЕЦЕПЦИЈА НЕОАВАНГАРДЕ

Рад се бави проучавањем савремене академске рецепције књижевне неоавангарде. Полазећи од претпоставке да је неоавангарда, упркос својој субверзивној и експерименталној природи, данас постала релевантан и све присутнији предмет академског интересовања, циљ рада јесте да се укаже на конкретне облике те рецепције. Анализирају се четири кључна нивоа: (1) заступљеност представника и поетика неоавангарде у наставним програмима и курикулумима на универзитетима у Србији; (2) стручне монографије и зборници посвећени овом периоду и његовим ауторима; (3) докторске дисертације које проблематизују неоавангардну књижевност; као и (4) културне манифестације попут изложби са стручним каталозима као значајан сегмент реинтерпретације неоавангардног стваралаштва. На основу ових анализа, рад проблематизује позицију неоавангарде између маргине и канона, као и промене у критичком дискурсу које омогућавају њено савремено теоријско и критичко сагледавање.

Данијела С. Станић

Институт за српски језик САНУ, Београд

danijela.stanic@isj.sanu.ac.rs

**МИЛЕТА ПРОДАНОВИЋ,
ЉУБАВ НА ТРОМЕЋИ
(ЛИНГВОСТИЛИСТИЧКА СТУДИЈА)**

Тема реферата је друштвено ангажована уметничка критика у двама књигама сликара, писца и ликовног критичара Милете Продановића *Старији и лепши Београд* (2001) и *Транзициона галантерија* (2011). Тронежа је схваћена метафорички као трочланост ауторове професионалне преокупације и као стилска делта његове уметничке критике. Референтна тачка за низ есеја, који проблематизују жанровско одређење књижевно-стилске типологије, представља ликовни израз, уметнички стил геџета политичке епохе комунизма и социјализма (новац, ордење, декоративни мултипликатори, уградни архитектонски елементи: балустери, вртни лавови, фонтане и сл.), који својим стилским синкретизмом чине само ликовни предлог за психолошко-социјална теоријска разматрања на депресивном и утопијском прелазу једне земље и друштва између два миленијума, које су заоштрени сукоби национално-партијских номенклатура довели до националних ратова, али самим тим и до кризе морала, образовања и кризе естетског.

Поменути есеји су такође на стилској тронежи између научно-популарног (есеј, критика), књижевно-публицистичког (репортажа, путопис) и мемоарског. По

језичким одликама Продановићеви ликовни есеји поседују све стилске одлике једног поузданог научног дела са референтном функцијом (информатичност, цитираност, термини, латински изрази) и са метајезичком функцијом (етимологија назива), али и одлике једног уметничког дела (јака места у именима, субјективност, експресивност, употреба парадокса којим се производи иронија, хумор, жаргони, дијалектизми, реторичка питања којим се производи конативна функција и појачава интересовање за тему). Stil уметничког се пре свега постиже на жанровској линији између путописног и мемоарског.

Светлана Томић

Факултет за стране језике Алфа БК Универзитета у Београду
tomic.svetlana@gmail.com

БУДУЋНОСТ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ

Сврха књижевне критике јесте да тумачи и оцени вредност књижевног текста. Одлике професионалне књижевне критике су ваљано тумачење и аргументовање, односно изношење доказа за своје тврдње. Постоји више врста књижевних критика, а у овом раду бавићу се новинском, академском и криптокритиком. Циљ овог рада је да се укаже на важност одговорности јавног суђења о књижевности у контексту актуелних околности које су наступиле са новим технологијама. Оне су ослабиле традиционалне механизме контроле одговорности јавног дискурса због чега се данас уочава слабљење културе дијалога и јачање говора мржње. Посебна пажња скреће се на јачање рекламерског типа дискурса у новинској критици, урушавање писмености писаца, слабљење дијалога у науци, омаловажавање и цензуру неистомишљеника.

Милица Ћуковић

Институт за књижевност и уметност, Београд
tiskicvet38@gmail.com

КЊИЖЕВНА КРИТИКА КАО АУТОПОЕТИЧКО РАЗ-ОБЛИЧЕЊЕ ПЕСНИШТВА: (П)О БОЈАНУ ВАСИЋУ

Предочивши могућност да аутобиографија не буде појмљена као жанр или модус него пре свега као „фигура читања или разумевања која се појављује у одређеном степену, у свим текстовима...”, Пол де Ман у раз-обличењу конструкта аутобиографске (мета)фикције доспева до разумевања инверзије која јој је природјена. Наиме, нужно ситуирана у домен референцијалности и (п)одражавања одређене субјективности и склопа реалема, аутобиографија је била схватана као подређена ономе о чему је реферисала, при чему се обично није узимала у обзир њена моћ повратног дејства у области активног самоконституисања и референцијалног самопроизвођења, односно таква способност аутобиографског пројекта да уме „сам произвести и одредити живот и да, ма шта аутор чинио, он [остаје] заправо у власти техничких захтева аутопортретисања...” Аналогно наведеним поставкама, схваћена као „фигура читања”, књижевна критика плодног, истакнутог и немалим бројем награда овенчаног песника Бојана Васића, како она објављена у књижевној периодици тако и она која обухвата поговоре песничким књигама, тумачи се у овом раду као делатни принцип аутопоетичких одређења (следствено, и самостварања)

и ситуирања у актуелне токове развоја српске литературе, али и у утицајне рукавце књижевне историје. Радом је обухваћена књижевна периодика 21. века (*Поља, Београдски књижевни часопис, Књижевни магазин, Повеља, Поезија, Међај...*), а пажња је посвећена пре свега приказима књига, као и есејима, чланцима и поговорима, у циљу подробнијег и прецизнијег разумевања индивидуалне поетике и њених корелација са задатим епистемолошким оквирима који су је изнедрили али и традицијом коју је одабрала и на чије је перманентно раз-обличење осуђена.

САДРЖАЈ

КЊИГА АПСТРАКАТА

Јана М. Алексић

Критички поступак и вредносни поредак Радивоја Микића
у тумачењу модерног и савременог српског песништва 9

Теодора Аћимовић

Однос савремене књижевне критике према традицији:
да ли су нам потребни нови *Видици*? 11

Јелисавета Босанац

Топоси 1968. у постмодернистичкој и савременој
књижевној/новинарској (телевизијској, радијској, новинској)
критици на примеру романа *Ходочашће Арсенија Његована*
Б. Пекића 13

Лазар Букумировић

Поетика критике првих песничких књига 15

Јасмина Врбавац

Измена кода, посебности и домети књижевне критике
писане за телевизијски медиј 16

Луна Градиншћак

Дело Бранка Миљковића из перспективе савремене српске
критике – разматрање положаја и утицаја књижевне критике
21. века 17

Ана Марија Грбић Станојевић

Негативни резон: рецепција српских класика на
платформи Гудридс – Андрић и Киш 19

Марија Грујић	
Филмска и књижевна критика о ауторима Прашке школе . . .	20
Наташа Дракулић Козић	
Књижевна критика у часопису <i>Поља</i> од 2001. до 2025. године	21
Урош Ђурковић	
Савремена српска књижевна критика на друштвеним мрежама: случај Гудридс (Goodreads)	22
Александра Жежел	
Дисидентска феминистичка критика: Камил Паља о сексу(алности) у књижевности, уметности и култури	24
Павле Зељић	
Пандемонијум транзиције: последња деценија стваралаштва Новице Тадића (2001–2011) у књижевној критици	26
Татјана Н. Јовићевић	
Стварање (првог) песника – у почетку, доцније, данас: читање Бранка Радичевића и писање његове поетске судбине у академској критици	27
Јована Јосиповић	
Од <i>Пракосова</i> до политичког мита и натраг – косовска епска легенда у критици 21. века	28
Милош Јоцић	
Реторика <i>Booktok</i> књижевне критике	29
Милош Ковачевић	
Лингвостилистичка критика у XXI веку	30
Јелена Марићевић Балаћ	
Критичко читање српске књижевности 21. века у универзитетској настави	31

Милица Р. Миланков	
Пиктурална критичка поетика Александра Јеркова	32
Марина Миливојевић Мађарев	
Позоришне критике и превладавање извођачког текста над драмским текстом у савременом позоришту.	33
Соња Миловановић	
Стилистика vs. књижевна критика у 21. веку	35
Јелена С. Младеновић	
Једна књижевнокритичка полемика: Александар Јерков и Теофил Панчић поводом романа <i>Ситничарница „Код срећне руке”</i> Горана Петровића	36
Ленка Настасић	
Поетика критике приређених издања старије српске књижевности	37
Марија Ненезић	
Идентитет књижевне критике у ери визуелних медија (ТВ и радијска књижевна критика).	38
Ненад Николић	
Има ли текста без папира?	39
Александра Пауновић	
Полемика, (пост)херменеутичка борба за душу текста: Зоран Милутиновић у контексту андрићолошких студија 21. века	40
Игор Перишић	
<i>Дух самопорицања</i> Мила Ломпара као најутицајнија књига српске културолошке критике у 21. веку	41
Арсен Петровић	
Никола Милошевић у српској књижевној критици и метакритици XXI века	43

Дуња Пешут

Критика о романима добитницима НИН-ове награде од почетка друге деценије 21. века у књижевним часописима и на интернет платформама посвећеним књижевности 44

Снежана Савкић

Академска рецепција неоавангарде 45

Данијела С. Станић

Милета Продановић, љубав на тремеђи (лингвостилистичка студија) 46

Светлана Томић

Будућност књижевне критике. 48

Милица Ћуковић

Књижевна критика као аутопоетичко раз-обличење песништва: (п)о Бојану Васићу 49

**СРПСКА КЊИЖЕВНА КРИТИКА 2001–2025:
ПОЛОЖАЈ, ДОМЕТИ, ПЕРСПЕКТИВЕ
КЊИГА АПСТРАКАТА**

Издавач

Институт за књижевност и уметност
Београд, Краља Милана 2
www.ikum.org.rs

За издавача

др Светлана Шеатовић

Уредници

Наташа Дракулић Козић
Јована Јосиповић
Игор Перишић

Графичко уређење

Лепосава Кнежевић

Лектура и коректура

Уредници

Штампа

Intcoru, Београд

Тираж

75

ISBN 978-86-7095-363-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82.09(497.11)(048)

НАУЧНИ скуп Српска књижевна критика 2001-2025:
положај, домети, перспективе (2025 ; Београд)

Књига апстраката / Научни скуп Српска књижевна
критика 2001-2025: положај, домети, перспективе,
Институт за књижевност и уметност, Одељење за историју
српске књижевне критике и метакритике, 27–28. 11. 2025. ;
[уредници Наташа Дракулић Козић, Јована Јосиповић,
Игор Перишић]. - Београд : Институт за књижевност
и уметност, 2025 (Београд : IntCopy). - 53 стр. ; 21 cm

Тираж 75.

ISBN 978-86-7095-363-5

а) Књижевна критика -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 178196489